1926 Тарас Шевченко — Тарас Шевченко
1928 Джиммі Гіґґінс — Джиммі Гіґґінс
1928 Напередодні — Сашко-музикант
1928 Нічний візник — Гордій Ярощук
1928 Проданий апетит — Еміль
1929 Арсенал — німецький солдат1929 П'ять наречених — Лейзер та ідіот Йоселе
1931 Фата морґана — пастух Хома Гудзь
1932 Атака — Петер
1932 Смачного («Приятного аппетита») — Шеф-кухар
1934 Велика гра — Чінгіз
1935 Остання ніч
1937 Назар Стодоля — Сотник Кичатий
1939 Щорс — генерал Терешкевич
1941 Вітер зі сходу — Габрис
1945 У далекому плаванні — боцман Дзюба
1945 Іван Грозний — Олексій Басманов
1945 Нескоренні — Тарас Яценко
1947 Подвиг розвідника — агроном Лещук
1952 Украдене щастя — Микола Задорожний

Вшанування пам'яті

В пам'ять про всенародного улюбленця засновано ***премію союзу театральних діячів України*** за краще виконання чоловічої ролі. Його іменем названо вулицю в столиці України, Львові, Одесі, Вінниці, Херсоні. Встановлено пам'ятник на могилі і на території Одеської кіностудії.

Свої твори Амвросію Бучмі присвятили. Рильський, П. Тичина, О. Ільченко (роман „Козацькому роду нема переводу, або ж Мамай і чужа молодиця").

Література

Бучма Амвросій Максиміліанович // Видатні діячі України минулих століть. – Київ : Євроімідж, 2001. – С. 80-81.

Бучма Амвросій Максиміліанович // Енциклопедія сучасної України. – Київ, 2004. – Т. 3. - С. 677-678.

Бучма Амвросій Максиміліанович // Кіномистецтво України в біографіях / І. М. Капельгородська. – Київ : АВДІ, 2004. – С. 86

Велимчаниця, О. Амвросій Бучма: творча доля „розумного Арлекіна" // Кіно–Театр. – 2009. - № 2. – С. 19–22 : фото.

Жежера, В. Сталінська премія за п'ять хвилин мовчання // Газета по – українськи. – 2006. – 9 березня. – С. 17.

Заболотна, В. Мій дідик Амвросій Бучма. Хто ж він? Просто людина. Просто геній // День. – 2016. – 11 березня. – С. 4.

Львов-Анохин, Б. А. Мастера театра : Амвросий Максимилианович Бучма / Б. А. Львов-Анохин. - Москва : Искусство, 1959. - 182 с.

Мусієнко, Н. Б. Світло далеких зірок / Н. Б. Мусієнко, О. С. Мусієнко, В. Р. Слободян ; рецензент О. Г. Рутковський. - К. : Мистецтво, 1995. - 192 с. : іл.

Урбан, Максим. Сміх і гріх: українська кінокомедія XX століття : конспект з історії кіно // Дніпро. - 2012. - № 4. - С. 122-125.

Завітайте до нашої бібліотеки та більше дізнайтесь про відомих українських діячів театру та кіно

Чекаємо на Вас:

Вівторок - п'ятниця з 11:00 до 19:00
Субота з 10:00 до 18:00
Неділя, понеділок – вихідні
Адреса: м. Київ, вул. Жукова, 22
Телефон для довідок: (044) 518-46-27

Пам'ятка підготовлена за матеріалами фондів бібліотек ЦБС та Інтернет-ресурсів.

Централізована бібліотечна система Деснянського району м. Києва
Бібліотека ім. С. Олійника

«Майстер перевтілення»

Амвросій Максиміліанович Бучма
(1891-1957)

(український актор театру і кіно, режисер**)**

П а м ' я т к а

Київ, 2016

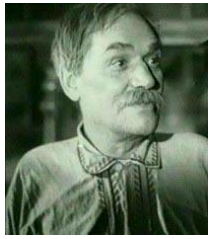

Шановні користувачі!

Пропонуємо вашій увазі пам’ятку, присвячену **Амвросієві Максиміліановичу Бучмі,** українському акторові театру і кіно, режисеру.

Пам’ятка розроблена до 125-річчя від дня народження митця.

Ровесники називали його Бронеком. А молодь – Батьком. З друзями, колегами та учнями він був у теплих, шанобливих стосунках. Особливо багато допомагав молоді – порадами, репетиціями, жартом. З-поміж його учнів – Віктор Добровольський, Нонна Копержинська, Микола Панасьєв, Костянтин Степанков та інші. Навіть, оскільки багато фільмів з участю Амвросія Бучми не збереглися, а театральні образи дійшли до нас переважно в спогадах, театральних рецензіях, його акторську майстерність підхопили здібні учні.

Амвросій Максиміліанович Бучма народився **14 березня 1891** р. у Львові в сім'ї залізничника та пралі. Батько покладав на сина великі надії, намагався вивчити його, віддав до гімназії. Бронек ще з дитинства виявляв акторські здібності, вправно копіюючи вчителів. Завдяки сестрі у 1905 році потрапив до Львівського театру товариства «Руська Бесіда», до режисера Йосипа Стадника, де вперше ступив на професійну сцену і доволі швидко став провідним актором трупи. В цей час Бучма познайомився з молодим Лесем Курбасом.

Ще зовсім молодим Амвросію довелося воювати на фронтах Першої світової війни. Акторські задатки інколи ставали в пригоді. Так, не стерпівши образ молодого офіцерика, відповів йому ляпасом, за який його засудили до розстрілу. Бучма вчасно згадав, що він актор, і розіграв істерику та божевілля. Так йому вдалося уникнути смерті.

Після нелегких часів Першої світової Амвросій Бучма знову опиняється в Україні. Навчався у Київському музично-драматичному театрі ім. М. Лисенка, а з 1917 по 1919 р. працював у театрі М. Садовського

У 1920 р. А. Бучма організував у Дрогобичі «Новий львівський театр», на базі якого було створено театр ім. І. Франка.

«Франківцем» А.Бучма пробув недовго. На чолі з Лесем Курбасом спочатку створюється «Молодий театр», а потім і Мистецьке об’єднання «Березіль». Саме в цей час А. Бучма створює низку яскравих і неповторних сценічних образів. Набуті у «Березолі» знання та досвід стануть для актора невід’ємними в його подальшій діяльності

Перші спроби в кіно Бучма робить разом з Курбасом упродовж 1923–1925 років на Одеській кіностудії. У першому фільмі «Вендетта» Бучма грає епізодичну роль нічного сторожа. У другому фільмі «Макдональд» Лесь Курбас вже пропонує Бучмі головну роль. Актор майстерно справлявся з усіма трюками (стрибав з другого поверху, чіплявся за аероплан). Ще в одному фільмі Леся Курбаса «Арсенальці» Бучма зіграв роль старого генерала. Ці фільми, на жаль, не збереглися.

Актор багато знімається у німому кіно. Дуже важливу роль, вже головну, зіграв Бучма у двосерійному фільмі Павла Чардиніна «Тарас Шевченко» (1926). Засобами німого кіно актору успішно вдалося відтворити життя поета від юності до смерті. Завдяки виконавській майстерності фільм мав великий успіх.

У 1925 році після переїзду столиці в Київ Амвросій Бучма переходить до Київського театру ім. І .Франка і пропрацював до самої смерті - 20 років. Тут він зіграв кращі свої ролі.

З 1940 р. А. Бучма викладає в Київському державному театральному інституті ім. Карпенка-Карого, трохи знімається у кіно, зокрема, надто помітною була його роль у кінофільмі "Земля" за твором О. Кобилянської.

15 травня 1941 р. Україна урочисто відсвяткувала 50-річчя Амвросія Бучми, а 27 травня колектив театру виїхав на гастролі до Москви і Ленінграду. Майстерність А. Бучми викликала захоплення у широкого загалу російської публіки і здобула визнання колег.

Війна не припинила роботи франківців. А.Бучма перебував разом з колективом в евакуації, виїздив на чолі фронтової бригади франківців на Сталінградський та Донський фронти.

Після повернення до Києва сполучав роботу в театрі з роботою художнього керівника Київської кіностудії художніх фільмів. У повоєнний період А.Бучма займався режисурою в театрі і кіно. Консультував фільми. Викладав у Київському інституті театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого, професор.

А. М. Бучма помер **6 січня 1957** року. Похований на Байковому кладовищі у Києві.

Фільмографія

1924 Вендетта
1924 Макдональд
1924 Сон Толстопузенка
1925 Укразія— Козацький полковник
1926 Микола Джеря — Микола
1926 Тарас Трясило— Тарас Трясило